

Wójcik, Zbigniew J.

Organizacja Zespołu Historii Paleontologii

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 25/3, 664-665

1980

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Farmacji w Pradze (1971), w Paryżu (1973), w Karl-Marx-Stadt (1976), na których wygłaszali referaty.

Oddział katowicki PTHN współpracuje z innymi towarzystwami, jak np.: z Polskim Towarzystwem Lekarskim, Towarzystwem Farmaceutycznym i Stomatologicznym, z którymi organizował wspólne akcje. Z ważniejszych przedsięwzięć wymienić należy urządzenie w 1971 r. Ogólnopolskiego Sympozjum Historii Farmacji, a w roku następnym uroczystego zebrania dla uczczenia 50 rocznicy powrotu Katowic do Macierzy. W lutym 1978 r. zorganizowano wspólnie Sesję Naukową poświęconą obchodem 70 rocznicy założenia pierwszych zrzeszeń lekarskich na ziemiach Śląska i Zagłębia. W czerwcu 1979 r. urządzono wraz z Towarzystwem Farmaceutycznym Sesję z okazji 35-lecia PRL i 30 rocznicy Śląskiej Akademii Medycznej.

Z ważniejszych prelekcji — wygłoszonych na sesjach oraz miesięcznych zebraniach wymienić należy: *Rzut oka na rozwój nauk medycznych w Polsce z udziałem w nich towarzystw lekarskich* (prof. S. Szpilczyński); *70 rocznica działalności Towarzystwa Lekarskiego w Zagłębiu Dąbrowskim* (dr med. O. Wróblewski); *Towarzystwo Lekarzy Polaków na Śląsku w 70-lecie założenia* (dr med. K. Brożek); *Historia stomatologii w 30-lecie Śląskiej Akademii Medycznej* (dr K. Kenda); *Adam Wrzosek w setną rocznicę urodzenia* (doc. W. W. Głowacki); *Udział Władysława Biegańskiego w rozpowszechnianiu zasad etyki lekarskiej* (dr D. Moska); *Muzealnictwo medyczne w Polsce* (doc. Z. Gajda); *Minęło 50 lat od założenia Śląskiego Muzeum* (mgr J. Modrzyński); *Wincenty Pol potomkiem rodu aptekarskiego* (dr F. Nowak); *Tradycje uspołecznienia aptek w Polsce* (dr B. Leszczyłowski); *Charakterystyka działalności farmaceutów Lubelszczyzny w towarzystwach naukowych* (dr H. Romanowski); *Miniona świetność świętego drzewa gwajak* (dr W. Jaroniewski); *Janusz Korczak jako lekarz, pedagog, społecznik* (dr W. Błońska); *Dzieje lecznictwa górniczego na Śląsku* (doc. A. Różanowicz); *„Pierwiastki psychopatologiczne w procesach o czary w dobie kontrreformacji* (dr med. J. Wróblewski); *Refleksje o miejscu i roli historii medycyny w badaniach historycznych* (prof. B. Michalkiewicz).

Ponadto wygłoszili swoje referaty m. in.: mgr M. Bielecka, M. Borowczyk, L. Czajka, doc. J. Fijałek, mgr F. Jankowiak, mgr Z. Jurgutis-Borowicz, dr med. E. Kucharz, dr med. C. Kwiatkowski, doc M. Machalski, doc. F. Martinczak, doc. H. Pankiewicz, dr M. Schmidt, prof. Z. Srebro, dr med. R. Szejna.

W latach 1968—76 funkcję przewodniczącego pełnił dr Jan Ornowski, natomiast zastępcą był dr Franciszek Nowak, a skarbnikiem dr Norbert Stuła. Pod koniec tego okresu doszło do krótkotrwałego załamania się pracy Oddziału, nie zwoływano zebrań naukowych, zmniejszyła się ilość członków, co wypada samokrytycznie zaznaczyć. Jednakże po walnym zgromadzeniu, odbytym 10 grudnia 1976 r., działalność Oddziału ożywiła się. Nowy zarząd zabrał się z zapałem do pracy, odrabiając powstałe zaniedbania.

W ciągu ostatniej kadencji (1976—1980) odbyło się 28 zebrań, w tym dwie sesje naukowe o charakterze rocznicowym, na których wygłoszono łącznie 68 referatów. Spotkania cieszyły się dużą frekwencją, a opracowania stały na wysokim poziomie. Niestety, nie udało się zrealizować planów związanych ze zorganizowaniem w Katowicach izby muzealnej śląskiej służby zdrowia. Brak lokalu i funduszy utrudnia kolekcjonerską działalność, a zgromadzone dotychczas eksponaty ulegają niszczeniu, co zniechęca kolekcjonerów-hobbistów. Zarząd Oddziału nie zraża się jednak tymi trudnościami i żywi nadzieję, że uda mu się w końcu przezwyciężyć przeciwności i doprowadzić do pomyślnego zakończenia akcji.

Franciszek Nowak
(Katowice)

ORGANIZACJA ZESPOŁU HISTORII PALEONTOLOGII

Powstała w 1979 roku Komisja Paleontologiczna Komitetu Nauk Geologicznych PAN na posiedzeniu w dniu 18 IV 1980 r. postanowiła powołać kilka zespołów roboczych, a w tym Zespół Historii Paleontologii. Organ ten, złożony z paleontologów i geologów zajmujących

się historią nauki, podejmuje w najbliższym czasie prace, zmierzające do zebrania materiałów źródłowych do dziejów nauk paleontologicznych w Polsce. Dobór specjalistów zapewni opracowaniu nie tylko wybór optymalnego kierunku oceny dorobku ściśle paleontologicznego, lecz także uwypukli wpływ rozpoznania poszczególnych grup wymarłych zwierząt na postęp wielu dyscyplin przyrodniczych.

Historia nauk paleontologicznych w Polsce ma dość długie tradycje. Interesowano się tymi zagadnieniami na szerszą skalę już w XIX wieku. W dorobku polskich historyków nauki znajdują się jednak przeważnie opracowania okolicznościowe, poświęcone na ogół wybitnym twórcom (np. J. Siemiradzkemu, J. Grzybowskiemu, W. Fridbergowi, R. Kongielowi, R. Kozłowskiemu) a ponadto szereg artykułów problemowych (pisanych zresztą częściowo przez historyków radzieckich), cząstkowych monografii (zwłaszcza o paleontologii w Krakowie pióra F. Biedy) oraz syntez (zwłaszcza F. Biedy w monografii historycznej PAU z 1948 roku, w podręcznikach akademickich tego autora). Publikacje te w małym stopniu będą mogły być wykorzystane w zamierzonym opracowaniu nowopowstałego Zespołu. Są bowiem wsparte na dość skromnym materiale źródłowym, a ponadto nie uwzględniają — co zrozumiałe — ogromnego postępu paleontologii w Polsce w ostatnich latach.

Zespół planuje także podjęcie prac o typie dokumentacyjnym, a w pierwszym rzędzie zgromadzenie materiałów do bibliografii historii paleontologii w Polsce. Wszczęte zostały także starania o upowszechnienie polskiego dorobku paleontologicznego na świecie. W związku z tym planuje się wydanie monografii o Romanie Kozłowskim i księgi zbiorowej poświęconej twórcy polskiej szkoły paleozoologicznej. Referaty do tej księgi napiszą specjaliści z różnych krajów.

Powstanie Zespołu Historii Paleontologii, którego organizacją zajmuje się niżej podpisany, w jakimś stopniu zapełni lukę, jaka wytworzyła się po likwidacji Pracowni Historycznej Instytutu Zoologii PAN. Przy braku tego rodzaju komórki w Instytucie Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN będzie to zatem jedyny organ pracujący nad tak ważnymi historycznie i światopoglądowo osiągnięciami nauki polskiej. Nowopowstały zespół współpracując ze wszystkimi zainteresowanymi placówkami (w tym przede wszystkim Muzeum Ziemi PAN) z pewnością przyczyni się do postępu badań w tej ważnej dziedzinie.

Powstanie Zespołu Historii Paleontologii jest jednym z przejawów wzrastającego zainteresowania historią nauki w środowisku przyrodniczym. Obok paleontologów dzieje swej dyscypliny interesują także mineralogów, którzy w powstającym Komitecie Nauk Mineralogicznych PAN zorganizują Komisję Historii Mineralogii. Ożywienie się ostatnio Zespołu Historii Geologii przy Instytucie Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN — to dalszy symptom tej tendencji. Sądząc z publikacji historyków paleontologii i mineralogii, które ostatnio ukazują się, nie jest to tendencja krótkotrwała.

Zbigniew J. Wójcik

(Warszawa)

10 LAT MUZEUM GEOLOGII AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ Im. S. STASZICA

W 1969 roku — na pięćdziesięciolecie AGH — zorganizowano pierwszą ekspozycję nowopowołanego do życia Muzeum Geologicznego tej uczelni. Ekspozycja ta miała charakter dydaktyczny i w zasadzie ilustrowała niektóre zagadnienia związane z programem nauczania na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym. Odwołania do historii myśli naukowej były na niej ograniczone do minimum.

W końcu 1979 roku Muzeum Geologiczne AGH zorganizowało wg scenariusza dr Janusza Horzemskiego — kierownika placówki — okolicznościową wystawę pt. *10 lat Muzeum Geologicznego AGH*. Główny nacisk został położony na ilustrację ewolucji myśli wystawienniczej. Obok tego przedstawiono, chyba po raz pierwszy, wkład profesorów tej uczelni do roz-